

**Gezamenlijk Actieprogramma
tussen
de Regering van Nederland
en
de Regering van het Koninkrijk
Marokko**

De Regering van Nederland en de Regering van het Koninkrijk van Marokko, hierna te noemen als beide zijden,

- indachtig de langjarige bilaterale betrekkingen waarvan het 400-jarig jubileum in 2005 werd gevierd,
- gelet op de positieve dynamiek van de ontwikkeling van de huidige bilaterale betrekkingen,
- ter bevestiging van de wederzijdse politieke wil tot verder verdieping van de bilaterale politieke, humanitaire, sociale, juridische, handels-economische, technisch-wetenschappelijke en culturele betrekkingen op zowel overheids- als maatschappelijk niveau en tot het geven van een meer dynamisch karakter aan de structuren van samenwerking op deze terreinen,
- Gelet op de internationale en multilaterale verplichtingen van beide landen in het bijzonder in het kader van de EU- de Associatieovereenkomst met de EU, het Actieplan in het kader van het EU Nabuurschapsbeleid en het ‘statut avancé’ van Marokko bij de EU- alsmede in het kader van de NAVO.

hebben het volgende afgesproken:

I. Politieke dialoog

1. Niveau en kanalen van de politieke dialoog

Teneinde de politieke dialoog te intensiveren en nader vorm te geven, willen beide zijden:

Een werkbezoek van de Minister-President van Nederland aan Marokko tot stand brengen op een voor beide zijden geschikt moment.

Reguliere ontmoetingen en besprekingen doen plaatsvinden, niet minder dan één maal per jaar, tussen ministers van Buitenlandse Zaken in de vorm van wederzijdse bezoeken of in het kader van hun deelname aan internationale bijeenkomsten.

Reguliere consultaties doen plaatsvinden, niet minder dan één maal per jaar, op het niveau van Directeur-Generaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Reguliere beleidsmatige consultaties doen plaatsvinden van directeuren van thematische en regionale directies van de Ministeries van Buitenlandse Zaken van beide landen met betrekking tot actuele problemen die het wederzijds belang treffen.

Reguliere gezamenlijke werkbijeenkomsten realiseren tussen desbetreffende directies van het Ministerie van Buitenlandse Zaken van het ene land met de ambassade van het andere land en

vice versa teneinde de actuele stand van zaken en problemen in de bilaterale betrekkingen te analyseren en maatregelen overeen te komen voor de verdieping van de betrekkingen.
Regelmatige contacten tussen de parlementariërs van beide landen bevorderen.
De Nederlands-Marokkaanse werkgroep integratie wordt voortgezet.
Regelmatige contacten tussen het maatschappelijk middenveld van beide landen bevorderen, ngo's, journalisten, wetenschappers, bedrijfsleven enz.

2. Inhoud van de politieke dialoog

2.1 De volgende thema's kunnen deel uitmaken van de politieke dialoog:

- 2.1.1 De stand van zaken en perspectieven van de bilaterale betrekkingen op verschillende gebieden;
- 2.1.2 multilaterale betrekkingen;
- 2.1.3 regionale vraagstukken, inclusief vraagstukken aangaande het voorkomen en vreedzaam oplossen van regionale conflicten;
- 2.1.4 andere vraagstukken op het gebied van internationale samenwerking:
 - non-proliferatie
 - ontwapening en internationale veiligheid
 - terrorismebestrijding, o.m. in het kader van de implementatie van de VN Anti-Terrorisme Strategie
 - andere vraagstukken van wederzijds belang voor beide zijden.
- 2.1.5 beide zijden zullen informatie uitwisselen over de binnenlands-politieke, sociaal-economische en sociaal-culturele ontwikkelingen in hun land.

- 2.2 Financiële steun uit hoofde van het MATRA-programma kan worden verleend voor de bevordering van maatschappelijke transformatie d.m.v.
- projecten van niet gouvernementele organisaties
 - de uitwisseling van functionarissen in het kader van MATRA-flex

II ECONOMIE, HANDEL EN FINANCIEN

1. Grondbeginselen en mechanismen van economische samenwerking

Beide zijden zullen maatregelen treffen teneinde een gunstig klimaat te scheppen ter bevordering van de ontwikkeling van de handels- en economische betrekkingen, en de stimulering van wederzijdse investeringen. Hiertoe nemen beide zijden zich voor:

- Zich in te zetten voor het houden van beurzen, tentoonstellingen, economische conferenties, fora, thematische werkbezoeken en handelsmissies.
- De oprichting aan te moedigen van joint ventures en de ontwikkeling te bevorderen van contacten tussen ondernemersassociaties,
- In bilaterale contacten aandacht te besteden aan het belang van de verdere ontwikkeling van het Midden -en Kleinbedrijf, met name in het kader van het nieuw ondernemerschapsbeleid, voor het goed functioneren van de economie en het bevorderen van integratie.
- Onderhandelingen af te ronden teneinde een nieuwe overeenkomst ter bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen (wederzijdse Investeringsbeschermingsovereenkomst) af te sluiten.

- Overheidssamenwerking te intensiveren middels kennisuitwisseling op het gebied van beleid, onder meer in het kader van het programma Government-to-Government (G2G) gericht op het verbeteren van het ondernemings- en investeringsklimaat.
- Handel en investeringen aan te moedigen onder meer in het kader van de Nederlandse instrumenten PSI, PESP, 2g@there en ORIO.
- Randvoorwaarden voor ondernemen te versterken middels samenwerking en kennisuitwisseling tussen overheid en overheidsinstellingen.
- Samen te werken aan bevordering van handel en investeringen. De modaliteiten van deze samenwerking zullen later worden vastgesteld.

2. Concrete vraagstukken van economische samenwerking

2.1 Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit

- Beide zijden zullen de ontwikkeling van bilaterale samenwerking op het gebied van landbouw, natuur, voedselkwaliteit en diergezondheid voortzetten.
- Als prioriteiten van de samenwerking zien de beide zijden de uitwisseling van kennis door middel van onderzoek en onderwijs op het gebied van landbouw, natuur, voedselkwaliteit en diergezondheid. Centraal staat de samenwerking rondom duurzame productie, optimaal omgaan met waterschaarste, het bevorderen van innovatie, agro-logistiek en nadruk leggen op geïntegreerde productiemethodes.
- Beide zijden zullen actief deelname aan beurzen, het organiseren van handelsmissies, met name op het gebied van de tuinbouw, irrigatie en voedselveiligheid bevorderen.

2.2 Belastingen en douane

- Beide zijden zijn voornemens douanecontroles te bespoedigen door de verdere versterking van de samenwerking tussen hun douaneautoriteiten uit hoofde van artikel 59 van de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko, anderzijds.
- Beide zijden zijn voornemens hun samenwerking bij de bestrijding van de illegale grensoverschrijdende handel in wapens, explosieven, chemische, biologische en nucleaire stoffen alsmede in verdovende middelen, psychotrope stoffen en precursoren te versterken door middel van het uitwisselen van inlichtingen tussen hun douaneautoriteiten. Hiertoe zullen de Ondertekenaars de mogelijkheid onderzoeken van het sluiten van een bilateraal verdrag inzake wederzijdse administratieve bijstand in douanezaken tussen het Koninkrijk Marokko en het Koninkrijk der Nederlanden in overeenstemming met artikel 15 van Protocol 5 bij de Euro-mediterrane overeenkomst.
- Beide zijden zullen de uitwisseling van ervaringen aanmoedigen tussen belasting- en douaneministeries.

III SOCIALE VRAAGSTUKKEN EN MAATSCHAPPELIJKE CONTACTEN

1 Sociale vraagstukken

1.1 Beide zijden zullen de samenwerking bevorderen op sociaal gebied zowel op overheidsniveau, als ook op maatschappelijk niveau. Speciale aandacht zal worden gegeven aan contacten en uitwisseling tussen plaatselijke overheden, maatschappelijke instituten en afzonderlijke burgers.

1.2 Het Nederlandse Programma Maatschappelijke Transformatie (MATRA) kan hiervoor worden ingezet.

2 Gezondheidszorg en medische zorg

2.1 Beide zijden zullen de ontwikkeling bevorderen van samenwerking op het gebied van gezondheidszorg en de medische wetenschap door middel van uitwisseling van informatie, specialisten en wetenschappers en bevorderen tevens het leggen van directe contacten tussen medische instellingen van beide zijden.

2.2 Beide zijden zullen hun samenwerking op het gebied van volksgezondheid en medische zorg middels het bestaande Matra-programma voortzetten. Uit hoofde van dit programma kunnen projecten worden uitgevoerd op het gebied van het systeem van gezondheidszorg, eerstelijnsgezondheidszorg, extramurale geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg, de zorg op het terrein van de psychomotoriek, logopedie en revalidatie en patiëntenrechten. Met dit doel kan assistentie worden verleend aan overheidsdiensten op het gebied van arbeidsbemiddeling, plaatselijke autoriteiten, ambtelijke instellingen, niet-gouvernementele organisaties en het maatschappelijk middenveld in het algemeen.

3. Jeugd en sport

3.1 Beide zijden zullen de ontwikkeling van uitwisseling tussen kind –en jeugdorganisaties bevorderen alsmede de samenwerking en uitwisseling van best practices op het terrein van jeugdbeleid, met name op het terrein van preventieve en curatieve jeugdzorg.

IV JUSTITIE, POLITIE EN RECHTSHANDHAVING

1.Samenwerking op het terrein van justitie en rechtshandhaving

1.1 Beide zijden erkennen het belang van een goede samenwerkingsrelatie op justitieel gebied onder meer via de Marokkaans-Nederlandse gemengde raadgevende commissie justitie. Hierin komen onder meer onderwerpen van civielrechtelijke aard zoals ondersteuning van de implementatie van het nieuwe familierecht aan de orde.

1.2 Beide zijden spreken af passende initiatieven te nemen teneinde de autoriteiten van beide landen aan te moedigen en indien nodig passende samenwerkingsmechanismen in te stellen op de volgende terreinen:

- Bestrijding van illegale migratiestromen en van migrantensmokkel
- Readmissie van hun respectievelijke onderdanen
- Praktische samenwerking op civielrechtelijk gebied
- Bestrijding van transnationale georganiseerde misdaad
- Samenwerking in strafzaken, met name op het gebied van overdracht van de strafvervolging.

1.3. Beide zijden verdiepen de samenwerking in de strijd tegen internationaal terrorisme onder strikte naleving van internationale verplichtingen met inbegrip van het VN-Handvest en van terzake relevante resoluties van de VN-Veiligheidsraad en onderstrepen in dit verband het belang van de EU-Marokko dialoog en de samenwerking tussen Marokko en de EU terzake.

1.4 Beide zijden zijn overtuigd van het belang van succesvolle niet-operationele samenwerking op politieel terrein. Partijen bevestigen hun voornemen om de samenwerking op het gebied van de rechtshandhaving, de openbare orde en veiligheid alsmede op het gebied van de kwaliteit van de politie, nader vorm te geven.

1.5. Beide zijden zullen de uitwisseling van kennis en ervaringen aanmoedigen tussen rechtshandhavende organen, waaronder diensten van rechercherende politie, migratiediensten en drugsbestrijdingsdiensten, openbaar ministerie, gevangeniswezen en reclassering alsmede de diensten voor financiële inlichtingen, zowel op bilateraal niveau als ook door middel van nauwere samenwerking m.b.t. deze vraagstukken in het kader van de Raad van Europa en de samenwerking van de Europese Unie met Marokko. Specifieke initiatieven tot uitwisseling van ervaringen kunnen plaatsvinden op het gebied van *community policing*, Financial Intelligence Units en *intelligence led policing*, bijvoorbeeld het opstellen van een Nationaal Dreigingsbeeld Georganiseerde Criminaliteit.

1.6. Beide zijden zullen hun samenwerking op het terrein van justitie en rechtshandhaving voortzetten door middel van ondersteuningsactiviteiten zoals het Matra-programma.

V SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN DEFENSIE, VREDESHANDHAVING EN VEILIGHEID

1. Veiligheid, vredeshandhaving en defensie

1.1. Beide partijen onderhouden contacten op het terrein van defensie in NAVO- en EU-verband waarbij het aspect terrorismebestrijding een gemeenschappelijk aandachtspunt is.

1.2 Beide partijen bevestigen hun voornemen de samenwerking op defensiegebied voort te zetten. Bij het intensiveren van militaire samenwerking kan gedacht worden aan terrorismebestrijding, alsmede opleiding en training. In het kader van opleiding en training bestaat aan NL zijde behoefte aan oefenterreinen in Marokko, met name voor helikopters, mede in het kader van de voorbereiding van Nederlandse troepen op de inzet bij vredesoperaties. Beide partijen bevestigen het voornemen hierover met elkaar in overleg te treden.

1.3 Beiden zijden zullen de uitwisseling van ervaringen aanmoedigen tussen relevante diensten.

VI ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

1. Onderwijs en wetenschap

1.1 Beide zijden zullen hun samenwerking voortzetten op het gebied van het post secundair onderwijs binnen de bestaande structuren.

1.2 Beide zijden zullen hun samenwerking op onderwijsgebied middels het bestaande Matra-programma voortzetten. Uit hoofde van dit programma kunnen projecten worden uitgevoerd op het gebied van management van plaatselijke onderwijsinstellingen, onderwijsnormen, en de opleiding van leraren. Met dit doel kan assistentie worden verleend aan overheidsdiensten, plaatselijke autoriteiten, ambtelijke instellingen, niet-gouvernementele organisaties en het maatschappelijk middenveld in het algemeen.

1.3 Beide zijden zullen staatsbeurzen aan elkaar ter beschikking stellen voor de opleiding van specialisten aan onderwijsinstututen van beide zijden, met name in het kader van het Nederlandse Huygens-programma (en via het Ministerie van Onderwijs van Marokko)

2. Cultuur

2.1 Beide zijden zullen hun samenwerking op cultureel gebied voortzetten. Deze samenwerking is gebaseerd op contacten tussen instituten, organisaties, musea en personen die in de culturele sector werkzaam zijn. Zij zullen hun samenwerking op cultureel gebied ondermeer middels het Matra-programma voortzetten.

Rabat, 24 november 2008.

Voor de regering
van Nederland

Voor de regering van het Koninkrijk
Marokko

